

Raad voor de Kunsten

jaarverslag 2004

Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap

INHOUD

VOORWOORD	3
1. LEGISTIEK KADER	5
1.1. Opdracht	5
1.2. Termijn voor advies	5
1.3. Openbaarheid	5
1.4. Huishoudelijk reglement	5
2. SAMENSTELLING	6
3. VERGADERINGEN	9
4. ADVIEZEN	14
4.1. Overzicht van de adviezen	14
4.2. Advies K 01/2004	15
4.3. Advies K 02/2004	19
4.4. Advies K 03/2004	20
4.5. Advies K 04/2004	23
4.6. Advies K 05/2004	25
5. MEMORANDUM AAN DE VLAAMSE REGERING EN HET VLAAMS PARLEMENT	28
5.1. Situering	28
5.2. Verspreiding	29
6. GESPREK MET DE ADMINISTRATIE CULTUUR	30
7. HOORZITTINGEN EN GEDACHTENWISSELING IN HET VLAAMS PARLEMENT	31
8. SECRETARIAAT	33
9. WEBSITE	34
10. PERS	34

11. AGENDA 2005	39
11.1 Algemeen	39
11.2. Advies- en beoordelingscommissies.....	40
11.2.1. Adviescommissies	40
11.2.2. Beoordelingscommissies	40
COLOFON.....	44

VOORWOORD

Het voorbije jaar is voor de Raad voor de Kunsten bijzonder zwaar geweest. Door de verkiezingen, die het jaar in twee deelden, zat er een grote druk op de werkzaamheden. Een aantal belangrijke teksten moesten in een kort tijdsbestek afgewerkt worden.

Tijdens deze periode was het contact tussen kabinet en de raad zeer intens. Het leverde een reeks vergaderingen op waarbij er zeer open en constructief over de voorlopige teksten werd gediscussieerd. De luisterbereidheid van de kabinetsleden werd sterk op prijs gesteld. Het resultaat was een aantal decreten, waarvan de lezer verder in het verslag de details vindt. Door de grondige discussies, waardoor de teksten langzaam gegroeid zijn, leidde het tot decreten die naderhand door de adviesraad als zeer positief werden ontvangen. Ook de kunstensector heeft even positief op de decreet-teksten gereageerd.

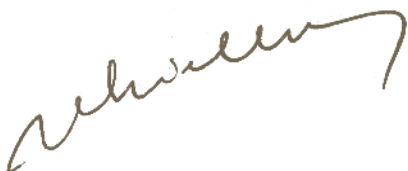
Er ligt dus, na 2004, een nieuw instrumentarium op tafel. De sector werd er uitgebreid door hertekend. De nieuwe teksten doen grote verwachtingen rijzen, maar houden ongetwijfeld ook een aantal gevaren in. De radicale ingreep kan alleen de gewenste vruchten afwerpen, als er ook de politieke wil tegenover staat om de nodige budgetten vrij te maken. In hoeverre dat gebeurt, zullen de komende jaren duidelijk maken. Maar dat is dan geen probleem meer voor de Raad voor de Kunsten, een raad die zich in het voorbije jaar met beleidsvoorbereidend werk heeft bezig gehouden.

Al even uitdagend was het opstellen van een memorandum. Deze tekst is een belangrijk document, een soort van boodschap aan de volgende minister van Cultuur. Het memorandum is een staalkaart van de noden die zowel in de verschillende sectoren, als bij de kunsten in het algemeen leven. Ook hier is er met volle inzet door alle commissies gewerkt. Het resultaat is een belangrijke tekst geworden. Het kunstenbeleid zal in de toekomst er zijn voordeel mee kunnen doen.

Als voorzitter wil ik dan ook mijn dank betuigen voor de inzet van de leden van de raad. De talrijke noodzakelijke vergaderingen betekenden een zware druk op ieders agenda. Het is dan ook geen wonder dat de leden van de raad hopen dat het decretaal werk nu voor een periode stilvalt. Een decreet moet ook een noodzakelijke tijd krijgen om te wijzen op zowel de sterktes als de zwaktes ervan.

Ondertussen kondigen zich nieuwe problemen aan. Het beleid besteedt nu aandacht aan de creatieve industrieën, een ware transversale materie. Uit de eerste samenkomst met de administratie Cultuur blijkt dat er vele vragen bestaan. Ook het denken rond steun (wat niet automatisch subsidiëring moet betekenen) zal aanleiding geven tot een vernieuwde opvatting rond de rol die de staat moet of kan spelen. Voor de adviesraden ligt hiermee een bijzonder moeilijk, ingewikkeld maar belangrijk thema op tafel. Het zal zeker op de agenda van de volgende vergaderingen verschijnen.

Ten slotte heeft de raad belangrijke ervaringen opgedaan tijdens het voorbije jaar. Hij wil dan ook de hoop uitdrukken dat de intense dialoog zowel met het kabinet als met de administratie in de toekomst zal worden verder gezet. Alleen dan kan er van een verrijkende samenwerking sprake zijn.

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Johan Thielemans', with a long, sweeping horizontal stroke extending to the right.

Johan Thielemans
Voorzitter

1. LEGISTIEK KADER

De Raad voor de Kunsten is opgericht bij decreet van 19 december 1997 (BS 11 april 1998), gewijzigd bij decreten van 30 maart 1999 (BS 27 augustus 1999), 18 mei 1999 (BS 15 juli 1999), 2 april 2004 (BS 6 juli 2004) en 7 mei (BS 9 juli 2004).

Besluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 1998 (BS 25 juni 1998), gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 20 oktober 1998 (BS 5 december 1998) en bij besluit van 15 december 2000 (BS 1 februari 2001).

1.1. Opdracht

De Raad voor de Kunsten is bevoegd inzake alle aangelegenheden betreffende het kunstenbeleid en inzake de effecten van het breder beleid op die aangelegenheden.

1.2. Termijn voor advies

Als de Vlaamse Regering advies vraagt, dient de Raad voor de Kunsten advies te geven binnen de door haar gestelde termijn.

1.3. Openbaarheid

Vijf dagen na overlegging aan de Vlaamse Regering of aan het Vlaams Parlement zijn de adviezen en de verslagen openbaar.

1.4. Huishoudelijk reglement

De Raad voor de Kunsten legde een voorstel van huishoudelijk reglement voor aan de Vlaamse Regering. Op 12 maart 2004 werd het door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

2. SAMENSTELLING

Vrijdag 12 december 2003 benoemde de Vlaamse Regering de leden van de Raad voor de Kunsten (Belgisch Staatsblad van 14.01.2004 – Ed. 2).

De Raad voor de Kunsten bestaat uit een voorzitter en uit de leden van de commissies, namelijk de Commissie Podiumkunsten (voorzitter, ondervoorzitter + 5 leden), de Commissie Letteren (voorzitter, ondervoorzitter + 3 leden), de Commissie Muziek (voorzitter, ondervoorzitter + 3 leden), de Commissie Beeldende Kunst (voorzitter, ondervoorzitter + 3 leden), de Commissie Musea (voorzitter, ondervoorzitter + 3 leden) en de Commissie voor Architectuur en Vormgeving (voorzitter, ondervoorzitter + 3 leden).

De huidige samenstelling ziet er als volgt uit (zie figuur pagina 8):

- 1° de heer Patrick Allegaert, wetenschappelijk medewerker museum Dr. Guislain, Gent
- 2° de heer Herman Baeten, directeur Musica vzw, impulscentrum voor muziek
- 3° de heer Paul Buekenhout, directeur Het Beschrijf
- 4° de heer Rik Bevernage, directeur De Werf
- 5° mevrouw Moniek Bucquoye, tentoonstellingsmaker, auteur design en architectuur
- 6° de heer Steven De Belder, ontslag per 15/09/2004
- 7° de heer Piet De Gryse, conservator Koninklijk Legermuseum, Brussel
- 8° mevrouw Chantal De Smet, hoofd Culturele dienst Hogeschool Gent
- 9° mevrouw Ida De Vos, danseres
- 10° mevrouw Daniëlle Gielen, communicatiebureau Vegas
- 11° de heer Johan Lagae, vakgroep architectuur en stedenbouw Universiteit Gent

-
- 12° de heer Luk Lambrecht, ontslag per 03/05/2004
 - 13° mevrouw Leen Lever, marketingverantwoordelijke Standaard Uitgeverij Meulenhoff/Manteau
 - 14° de heer Frank Loosveldt, voorzitter platenlabel "Pasacaille", directeur "Uitblazen"
 - 15° mevrouw Anna Luyten, journaliste De Standaard
 - 16° de heer Jacques Morrens, notaris
 - 17° de heer Johan Pas, curator
 - 18° de heer Gustaaf Pelckmans, directeur CC De Warande, Turnhout
 - 19° de heer Harold Polis, uitgeefredacteur Meulenhoff/Manteau
 - 20° de heer Jan Rispens, departementshoofd Muziek en Dramatische kunst Hogeschool Gent
 - 21° mevrouw Els Roelandt, hoofdredacteur A Prior Magazine
 - 22° mevrouw Christel Stalpaert, docent theaterwetenschappen, vakgroep Kunstwetenschappen, Universiteit Gent
 - 23° de heer Wim Supply, architect
 - 24° mevrouw Hilde Teuchies, internationale werking Victoria
 - 25° de heer Johan Thielemans, voorzitter Raad voor de Kunsten, docent Hogeschool Gent
 - 26° de heer Steven Thielemans, algemeen directeur musea, bewaarbibliotheken en erfgoed Stad Antwerpen
 - 27° mevrouw Kristel Van Ael, designer
 - 28° mevrouw Veronique Vandekerckhove, conservator Stedelijke Musea Leuven
 - 29° mevrouw Elisabeth Van der Elst, afdelingshoofd KMKG, Brussel, conservator Hallepoort
 - 30° mevrouw Lucienne Van Deyck, Koninklijk Muziekconservatorium Antwerpen
 - 31° mevrouw Leen van Dijck, directeur AVMC-Letterenhuis, Antwerpen
 - 32° mevrouw Adinda Van Geystelen, architecte
 - 33° de heer Jan Vermassen, directeur Reproductiefonds Vlaanderen

Samenstelling Raad voor de Kunsten

Voorzitter: Johan Thielemans**Commissie Letteren**

Vz. Harold Polis
Ovz. Anna Luyten
Leden: - Paul Buekenhout
- Leen Lever
- Leen van Dijck

Commissie Muziek

Vz. Herman Baeten
Ovz. Daniëlle Gielen
Leden: - Rik Bevernage
- Frank Loosveldt
- Lucienne Van Deyck

Commissie Beeldende Kunsten

Vz. Chantal De Smet
Ovz. Johan Pas
Leden: - Luk Lambrecht
- Jacques Morrens
- Els Roelandt

Commissie Musea

Vz. Piet De Gryse
Ovz. Elisabeth Van der Elst
Leden: - Steven Thielemans
- Veronique Vandekerchove
- Jan Vermassen

**Commissie Architectuur
en Vormgeving**

Vz. Moniek Bucquoye
Ovz. Johan Lagae
Leden: - Wim Supply
- Kristel Van Ael
- Adinda Van Geystelen

Commissie Podiumkunsten

Vz. Patrick Allegaert
Ovz. Hilde Teuchies
Leden: - Steven De Belder
- Ida De Vos
- Gustaaf Pelckmans
- Jan Rispens
- Christel Stalpaert

Dagelijks Bestuur

3. VERGADERINGEN

De Raad voor de Kunsten vergaderde acht keer in 2004.

Vergadering van 8 januari 2004

- Installatie Raad voor de Kunsten;
- Inleiding door minister van Cultuur Paul Van Grembergen;
- Toelichting uitvoeringsbesluit kunstendecreet door Ann Olaerts, adviseur;
- Praktische afspraken;
- Receptie ter gelegenheid van de officiële installatie.

Toespraak van de heer Van Grembergen, minister van Cultuur, naar aanleiding van de installatie van de Raad voor de Kunsten op 8 januari 2004.

Ik ben blij u vanavond te kunnen verwelkomen bij de installatie van de Raad voor de Kunsten.

Voor velen onder u is dit nieuw. Enkelen waren er al bij in een vorige raad.

Ik ieder geval dank ik u omdat u bereid bent om lid te worden van deze adviesraad. Ik ben blij omdat ik goed weet dat uw opdracht niet altijd zo dankbaar is. Goed advies geven is niet zo'n eenvoudige taak, om verschillende redenen: omwille van de complexiteit van de regels, omwille van de waardegeladenheid van cultuur, omwille van het feit dat het slechts een 'advies' is en de overheid dat advies niet hoeft te volgen, ook omwille van de lage vergoeding voor uw intellectuele bijdrage aan het Vlaamse cultuurbeleid. Ik weet dat er nog veel werk aan de winkel is. Straks daarover meer. Eerst wil ik graag nog krachtig onderlijnen waarom wij u nodig hebben. Vooreerst wil ik de rol en de waarde van zowel het maatschappelijke middenveld, als de inbreng van onafhankelijke deskundigen expliciet erkennen. Al zetelen er geen 'vertegenwoordigers' in deze raad, toch

is het zogenoemde middenveld, in deze is dat het culturele en artistieke veld, zeer aanwezig. Voeling houden met en toetsen van beleidsintenties vergroot het maatschappelijk draagvlak voor het beleid. Daarnaast leveren onafhankelijke deskundigen vanuit hun expertise een toegevoegde waarde aan de beleidsvoering. De inbreng van al deze mensen komt de kwaliteit van het cultuurbeleid ongetwijfeld ten goede. Weet u, we maken het onszelf niet makkelijker. Het zou wellicht veel eenvoudiger zijn te regeren zonder adviesorganen. Maar niet alleen omwille van de noodzakelijke kwaliteit van het beleid organiseren wij een heel overleg- en adviesstelsel, ook omdat we overtuigd zijn van de nood aan een sterke en liefst 'radicale' democratie. De representatiedemocratie heeft, zoals u weet, nogal wat beperkingen. Daarom moet die worden aangevuld met een geheel van kleine en grote instrumenten van overleg, in- en samenspraak, advisering enz. Dat geldt zowel voor de lokale gemeentelijke democratie, als voor ons Vlaamse niveau. Wij hebben de adviesraden en commissies opnieuw samengesteld omdat de kalender van het decreet dat vereist. Wij hebben bij deze gelegenheid gekozen voor een grondige vernieuwing van de ledenlijst. Enerzijds omdat er sprake is van een grondige evolutie van het culturele veld in Vlaanderen, met tal van nieuwe actoren, nieuwe en gewijzigde beleidslijnen en structuren en nieuwe gezichten. Anderzijds omdat we bewust wilden kiezen voor een nieuwe dynamiek van de raden zelf. Je moet op tijd en stond nieuwe mensen uitnodigen om lid te worden. Daarenboven staan er in de Vlaamse kalender enkele belangrijke gebeurtenissen aangestipt, die de raden haast vanzelf tot een vrij hoge werkzaamheid zullen aanzetten. Denk daarbij niet alleen aan de komende verkiezingen en de bijhorende memoranda, eisenbundels en boodschappenlijstjes, maar ook aan de decreten en besluiten die de volgende maanden op de kalender staan. Maar eerst moet ik het nog hebben over een merkwaardige speling van het lot. De Vlaamse Regering zal de adviesraden binnenkort herstructureren, ook de culturele, en dat ondanks het feit dat ik u pas vandaag officieel installeer. Hoe zit dat dan? In haar regeerakkoord heeft de Vlaamse Regering de fundamentele beleids optie opgenomen om werk te

maken van een grondige bestuurlijke vernieuwing. Beter Bestuurlijk beleid heet deze operatie. In het kader hiervan wil de Vlaamse Regering, naast de herstructurering van de Vlaamse administratie, ook een herstructurering van het bestaande adviesstelsel doorvoeren. Ze is gestoeld op een kaderregeling voor de uitbouw van een transparant, eenvoudig en doelmatig adviesstelsel. Concreet werden een aantal essentiële beginselen inzake strategische beleidsadvisering verankerd in het decreet tot regeling van strategische adviesraden, dat op 9 juli 2003 in het Vlaams Parlement werd goedgekeurd. Het decreet bevat een aantal generieke regels met betrekking tot de oprichting, de taakomschrijving, de organisatie en de werkwijze van strategische adviesraden, alsook met betrekking tot de programmering van de werkzaamheden en de verslaggeving. De bepalingen uit deze kaderregeling zijn ook van toepassing op het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Want zo is de naam van het toekomstige homogeen beleidsdomein. Hoe één en ander er exact zal uitzien, is nu nog voorwerp van bespreking en onderzoek. Het is niet makkelijk om met die vier beleidsvelden tot één visie te komen over de organisatie van die raad en de commissies. Er zijn ook meerdere ministers betrokken. En zoals u weet, in de culturele wereld, in het jeugdwerk, de sportwereld of de media leven andere gevoeligheden, gewoonten en wensen. U hoort er binnenkort meer over, want u zal binnenkort om advies gevraagd worden. Er zal ook worden voorzien in een logistieke en personele ondersteuning van de strategische adviesraden, opdat zij hun werkzaamheden op een efficiënte en effectieve wijze kunnen vervullen. De strategische adviesraden worden opgevat als rechtspersonen. Dit houdt immers een aantal voordelen in: met name juridische onafhankelijkheid van de Vlaamse Gemeenschap, operationele autonomie en responsabilisering. Het is de bedoeling dat er ook een betere ondersteuning wordt voorzien – daar zullen echter nieuwe financiële middelen voor nodig zijn - en ook een betere vergoeding voor de leden van de raden en commissies. Ik wil mij verontschuldigen voor het feit dat de vergoedingen nu nog zeer laag zijn, maar ook ik ben gebonden aan regels terzake. Ik hoop dat

we dat snel tot de geschiedenis zullen mogen rekenen. Voorts komt er in het nieuwe stelsel een principiële scheiding tussen strategisch advies en inhoudelijke kwaliteitsbeoordeling. De beoordelingscommissies beoordelen subsidiedossiers, en staan dus aan de uitvoerende kant van het cultuurbeleid. De raad daarentegen staat op een afstand van de overheid en geeft geheel zelfstandig beleidsvoorbereidend' advies. Een vermenging van deze beide uitgangspunten is in de actuele beleidsvoering niet meer aangewezen. Terug naar het heden. Ondertussen staan er dus veel belangrijke beleidskwesties op de agenda. Wij hopen dat u die ook met beide handen aanpakt. En daarbij moet u geen vriendelijke ja-knikker zijn, maar wel het kritische geweten van cultureel Vlaanderen. U bent de deskundige en onafhankelijke raadgever. U moet het dus niet doen voor de 'schone ogen' van de Vlaamse Regering of het Vlaamse Parlement, maar voor de kunstenaars en de cultuurparticipanten, en ten bate van ons cultureel erfgoed. Daar reken ik echt op. Alvast van harte bedankt.

Vergadering van 19 januari 2004

- Bespreking huishoudelijk reglement;
- Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het kunstendecreet van...

Vergadering van 2 februari 2004

- Ontwerp van besluit betreffende de uitvoering van het erfgoeddecreet van...;
- Voorbereiding hoorzitting Vlaams Parlement (toegevoegd punt);
- Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het kunstendecreet van...

De Raad voor de Kunsten in vergadering

Vergadering van 1 maart 2004

- Advies betreffende het voorontwerp van decreet tot omvorming van de Openbare Instelling "Vlaamse Opera" in een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap;
- Memorandum Raad voor de Kunsten.

Vergadering van 29 maart 2004

- Advies bij het besluit van de Vlaamse Regering tot oprichting van een intern verzelfstandigd agentschap kunsten en erfgoed.

Vergadering van 3 mei 2004

- Advies over het voorontwerp van decreet (uitgesteld) betreffende de strategische adviesraad voor cultuur.
- Opmaken van memorandum aan de hand van de inbreng uit de Commissies Letteren, Muziek, Beeldende Kunsten, Musea, Architectuur en Vormgeving en Podiumkunsten.

Vergadering van 11 oktober 2004

- Advies betreffende het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ter uitvoering van het decreet van 7 mei 2004 houdende de organisatie en subsidiëring van een cultureel-erfgoedbeleid, voor wat betreft de musea, de cultureel-erfgoedpublicaties en de projecten cultureel erfgoed.

Vergadering van 2 december 2004

- Informatievergadering in samenspraak met de administratie Cultuur over de creatieve industrieën. Deze informatievergadering werd georganiseerd in samenwerking met de Raad voor Cultuur en de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding.

4. ADVIEZEN

4.1. Overzicht van de adviezen

De Raad voor de Kunsten bracht in 2004 vijf adviezen uit:

Advies K 01/2004 Advies bij het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het kunstendecreet.

Advies K 02/2004 Advies bij het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het erfgoeddecreet.

Advies K 03/2004 Advies bij het voorontwerp van decreet tot omvorming van de openbare instelling "Vlaamse Opera" in een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap.

Advies K 04/2004 Advies bij het oprichtingsbesluit tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Kunsten en Erfgoed".

Advies K 05/2004 Advies bij het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het erfgoeddecreet van 7 mei 2004 houdende de organisatie en subsidiëring van een cultureel erfgoedbeleid, voor wat betreft de musea, de Cultureel - Erfgoedpublicaties en de projecten cultureel erfgoed.

4.2. Advies K 01/2004 bij het ontwerp van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het kunstendecreet (23 februari 2004)

De Raad voor de Kunsten bereidde het advies voor tijdens zijn vergaderingen van 19 januari 2004 en 2 februari 2004.

Algemene opmerkingen over het kunstendecreet

1. Globaal genomen is de raad opgetogen met het kunstendecreet dat een belangrijke vooruitgang betekent. Als in de toekomst echter de nodige bijkomende financiële middelen niet worden voorzien, zal zich een groot probleem stellen.
2. De raad vraagt ook aandacht voor de relatie tussen subsidies en commerciële initiatieven. De tekst van het decreet confronteert de raad met het feit dat in het decreet via projectaanvragen commerciële initiatieven toegang krijgen tot de subsidies. Structurele subsidies voor commerciële organisaties blijven uitgesloten. De raad pleit er niet voor om de voorliggende tekst in gelijk welke zin aan te passen, maar wil er op wijzen dat de grondige en vlugge evolutie van de creatieve industrieën in de nabije toekomst tot een grondige bezinning zal dwingen.

Algemene opmerkingen over het ontwerp van besluit

1. De raad pleit voor het zoveel mogelijk reduceren van de papierwinkel door gebruik van elektronische post. Ook duidelijke richtlijnen en een goede begeleiding van de aanvragers bij het indienen van een dossier kunnen tot een betere toestand leiden. Hiervoor is een taak weggelegd voor de steunpunten en de administratie.

2. De raad stelt voor om bij de beoordeling van mono-disciplinaire festivals een dubbele piste te volgen waarbij dergelijke festivals zouden worden beoordeeld door de betrokken beoordelingscommissie. Zo wordt vermeden dat het spectrum van beoordelaars van niet transversale initiatieven te smal wordt, terwijl men niet om de vaststelling heen kan dat bij de overgrote meerderheid van de festivals nog altijd één discipline primeert (muziek, theater, film). De raad pleit er daarom voor om een zekere specificiteit te behouden. De Commissie Festivals die wordt opgericht, zal zich in een eerste fase buigen over transversale initiatieven maar verder worden mono-disciplinaire festivals beoordeeld door de betrokken beoordelingscommissie. De raad is bang dat er anders vooruitgelopen wordt op een evolutie. Ze wil ook dat de indruk wordt vermeden dat 'transversaal' synoniem zou worden van 'interessant', of sterker nog 'interessanter' dan monodisciplinaire initiatieven.
3. De raad pleit ervoor om zeker in een overgangsfase overleg in te lassen tussen de Beoordelingscommissies Muziek en Kunsteducatie bij de toekomstige beoordeling van muziekeducatieve organisaties. Dit dringt zich op, omdat binnen de Commissie Muziek nu al kunsteducatieve initiatieven worden betoelaagd.
4. Bij creatieopdrachten wordt er ook een deadline voorzien. Indien deze datum overschreden wordt, kan er worden overgegaan tot eventuele terugbetaling van de subsidie. Daar het over creatie gaat, kan dit in bepaalde gevallen tot grote problemen aanleiding geven. De raad pleit tenminste voor gezond verstand in deze aangelegenheid. In het algemeen vindt de raad dat de procedure van de sanctie zeer summier is uitgewerkt, waarbij de vraag zich stelt of ze in de realiteit enig effect zal hebben.

5. De raad opteert ervoor om in het uitvoeringsbesluit geen algemene regel te voorzien die stelt dat iedere beoordelingscommissie haar beleidsintenties/visie vooraf expliciet zou moeten bepalen. Dit wordt best aan het soevereine oordeel van de des betreffende commissie overgelaten.
6. Voor alle organisaties wordt bepaald dat ze zorg moeten dragen voor hun archief. In de praktijk zou dat problemen kunnen opleveren. De raad ziet hier een taak weggelegd voor de steunpunten om de organisaties hierbij te helpen en te begeleiden.

Na deze algemene opmerkingen wordt de tekst van het uitvoeringsbesluit per bladzijde overlopen.

Artikelsgewijze bespreking van het besluit

Hoofdstuk I

Art. 1

Er dient nog een definitie van “artistieke uitgaven” te worden toegevoegd.

Hoofdstuk II

- Art. 6

§3: de verwijzing naar art. 73, §3 is fout, moet zijn art. 74, 3°;

- Art. 8

16°, 17°: De raad stelt voor om voor architectuur en vormgeving en voor beeldende kunsten de 50% financiering voor medewerkers te vervangen door 20%, wat veel meer met de werkelijkheid zal overeenstemmen;

- Art. 10

§1, 6°: de raad dringt aan dat werk wordt gemaakt van een model activiteitenverslag. Op die manier kunnen de administratieve formaliteiten worden beperkt en heeft de sector meer houvast;

- Art. 11

De raad stelt dat, omwille van nieuwe richtlijnen van de comptabiliteit waarbij enkel nog voorschotten worden betaald volgens de verdeelsleutel voorschot 75% – saldo 25% in plaats van voorschot 90% – saldo 10%, veel meer kredietaanvragen bij de banken zullen worden ingediend. De banken worden gesubsidieerd in plaats van de culturele sector.

Hoofdstuk V

Art. 35

De raad hecht belang aan het feit dat organisaties die structureel steun krijgen voor hun internationale werking voor vertalingen nog aparte projecten kunnen indienen.

Hoofdstuk VIII

Art. 47

§1: bij het bepalen van het aantal leden van de diverse beoordelingscommissies wordt uniformiteit nagestreefd. Dit kan soms haaks staan op de praktijk. De raad sluit zich aan bij de voorstellen die in de verschillende commissies worden geformuleerd voor wat betreft het aanpassen van het aantal leden.

4.3. Advies K 02/2004 bij het ontwerp van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het erfgoeddecreet (23 februari 2004)

De Raad voor de Kunsten bereidde het advies voor tijdens zijn vergadering van 2 februari 2004.

Algemene opmerking over het erfgoeddecreet

De raad is tevreden met de tekst van het decreet en de regelingen die erin voor de musea en de erfgoedconvenants worden uitgewerkt. Meer bepaald is het een goede evolutie dat er naast de bepalingen voor de erkenning en de subsidiëring van musea ook een aparte regeling voorzien wordt voor het afsluiten van erfgoedconvenants met gemeenten of met gemeenten die een samenwerkingsverband hebben afgesloten. De mogelijkheid die nu uitgewerkt wordt om met de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel een apart erfgoedconvenant af te sluiten, wordt eveneens positief onthaald. Ook het feit dat aan een erkenning van een museum een basissubsidie wordt gekoppeld, wordt ervaren als een substantiële vooruitgang. De bepalingen die in het decreet over de Culturele Biografie Vlaanderen, als steunpunt voor de musea, de archiefinstellingen, de bewaarbibliotheken, de documentatiecentra en de erfgoedconvenantswerking, zijn opgenomen, zijn hoopvol en veelbelovend. Het decreet beantwoordt dus zeker aan heel wat noden binnen de sector.

De raad heeft echter ook bedenkingen. Zo is de raad niet gelukkig met de budgettaire plafonnering. De raad vreest mogelijke problemen wegens gebrek aan middelen onder meer voor de musea. De indruk bestaat dat het beleid niet de intentie heeft om veel meer geld te geven en dat een mogelijk tekort aan financiële middelen de dynamiek van de sector kan bedreigen.

Advies over het ontwerp van besluit

De raad wijst erop dat de nieuw te installeren commissie voor de beoordeling van de erfgoedconvenants voor 15 juni 2004 moet opgericht en werkzaam zijn, wil zij de aanvragen die tegen die datum moeten worden ingediend, op een correcte en geloofwaardige wijze kunnen beoordelen.

De raad hoopt dat na het ontwerp van besluit over de erfgoedconvenants nu zeer spoedig het ontwerp van besluit voor de advisering en erkenning van musea zal volgen en aan hem zal worden voorgelegd.

4.4. Advies K 03/2004 bij het voorontwerp van decreet tot omvorming van de openbare instelling “Vlaamse Opera” in een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap (3 maart 2004)

De Raad voor de Kunsten bereidde het advies voor tijdens zijn vergadering van 1 maart 2004.

1. De raad begrijpt niet waarom slechts deze ene culturele instelling met als kerntaak cultuurproductie gevat wordt in de organisatiestructuur van het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

De raad vraagt duidelijkheid over wat de overheid van plan is met andere culturele instellingen als bijvoorbeeld de Singel, de Filharmonie, het Vlaams Radio Orkest, het Koninklijk Ballet van Vlaanderen?

2. De raad stelt vast dat optimalisering van de organisatie en de werking van de Vlaamse administratie, essentieel onderdeel van het project “Beter Bestuurlijk Beleid” iets anders is dan het optimaliseren van de werking en de organisatie van een culturele instelling.

De raad is van oordeel dat de bestuursvorm die wordt opgelegd te

dwingend is en niet aangepast aan de gangbare structuren en werk wijzen in het culturele veld.

3. In deze context stelt de raad zich vragen bij dit voorontwerp van decreet, onder meer voor wat betreft de aanstelling door de Vlaamse Regering van een gedelegeerd bestuurder, een artistiek directeur en een Raad van Bestuur. Wat gebeurt er bij eventuele conflicten tussen de Raad van Bestuur en de gedelegeerd bestuurder? Wordt de bevoegdheid van de artistiek directeur niet teveel uitgehold wanneer die de gedelegeerd bestuurder onder zijn verantwoordelijkheid en leiding bijstaat in de uitoefening van de artistieke aspecten van het dagelijks bestuur. (art.18, §2)? Waarom is de in de operawereld internationaal gangbare titel van “intendant” niet weerhouden in het decreet? De raad vraagt zich ook af of de functie “intendant” in de nieuwe structuur waargenomen wordt door de gedelegeerd bestuurder of door de artistiek directeur, of door beide?

De raad stelt voor om het samenspel tussen Raad van Bestuur, gedelegeerd bestuurder en artistiek directeur te verduidelijken en de term “intendant” in het decreet in te schrijven.

4. In de memorie van toelichting is een opsomming opgenomen van de diensten die momenteel door de Vlaamse Opera worden verzorgd. Deze vermelding in de memorie mag niet leiden tot een verankering van de opgesomde diensten in de toekomstige werking van de Opera.

De raad is van mening dat het vaststellen van meetbare producten en diensten best wordt geregeld in de beheersovereenkomst die jaarlijks kan worden herzien. Deze werkwijze geeft de Opera flexibiliteit om in te spelen op nieuwe artistieke ontwikkelingen en noden.

5. De raad heeft ook vragen bij de wijze waarop in art.3, §1; de missie wordt ingevuld. Door “klassieke concerten en recitals” expliciet in de missie

te vermelden, wordt niet alleen de artistieke vrijheid beknot, maar wordt tezelfdertijd ook flexibiliteit in de toekomst uitgesloten. De raad is van mening dat het beter is om enkel de essentiële opdracht, namelijk de productie van opera decretaal te verankeren en eventuele nevenopdrachten voorwerp te maken van de onderhandelingen naar aanleiding van het opstellen van de beheersovereenkomst.

De raad stelt daarom voor om de missie aan te passen als volgt: “de productie van opera in al zijn vormen en alle activiteiten die daartoe kunnen bijdragen”.

6. De raad pleit ervoor om de artistieke beoordeling van de Vlaamse Opera niet over te laten aan de politiek maar aan deskundigen terzake.

De raad stelt voor om in het decreet in te schrijven dat de beoordeling van de artistieke aspecten van de Vlaamse Opera wordt toevertrouwd aan de beoordelingsstructuren die door de Vlaamse overheid zijn voorzien.

7. De raad heeft bedenkingen bij de vermelding in de memorie van toelichting die bepaalt dat enerzijds bij het niet naleven van de verplichtingen door de Vlaamse Opera de Vlaamse Regering eenzijdig kan beslissen om de dotatie te herzien, terwijl anderzijds de groei van de dotatie gekoppeld is aan een gunstige evaluatie van de performantie-indicatoren. De raad vindt dat slecht of goed beleid ook op een andere manier moet kunnen worden gesanctioneerd of beloond dan door ingrepen in de dotatie. Een inkrimping van de dotatie bij slecht beleid kan verbetering immers aanzienlijk bemoeilijken en wie goed werkt, heeft niet noodzakelijk meer geld nodig om goed verder te werken.

De raad stelt voor om, indien de Vlaamse Opera niet voldoet aan de gestelde eisen, eerst overleg te beleggen tussen de Vlaamse Opera en de bevoegde overheid met de bedoeling om de werking bij te stu-

ren. Wanneer na een afgesproken periode nog steeds niet aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan, kan de overheid besluiten een sanctie op te leggen. Deze sanctie kan een managementsanctie en/of een financiële sanctie zijn. Voor het in voege treden van de sanctie moet een passende overgangstermijn worden voorzien.

8. De raad stelt vast dat, waar in het ontwerp kunstendecreet voor het eerst een duidelijke regeling is voorzien voor archivering, waarbij de zorg voor het eigen archief een basisvoorwaarde voor erkenning is, in voorliggend voorontwerp niets is voorzien betreffende zorg voor het eigen archief. Het staat echter buiten kijf dat het archief van de Vlaamse Opera waardevolle elementen bevat die zeker met zorg moeten worden bewaard.

De raad stelt voor om een bepaling te voorzien die melding maakt van de noodzaak van de zorg voor het eigen archief.

4.5. Advies K 04/2004 bij het oprichtingsbesluit tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap “Kunsten en Erfgoed” (9 april 2004)

De Raad voor de Kunsten bereidde het advies voor tijdens de vergadering van maandag 29 maart 2004.

De Raad voor de Kunsten heeft vragen bij de opportuniteit van de voorgestelde hervorming. Deze gebeurt “om de dienstverlening te optimaliseren” en om te resulteren in “een toegankelijker, interactiever, transparanter en klantgerichter bestuur” aldus de memorie van toelichting. De raad vindt in de teksten die voorliggen geen toegevoegde waarde bij de huidige werking van de betrokken afdelingen. De contacten tussen de huidige afdelingen en de sector verlopen vlot en de dienstverlening is goed. De voorgestelde vernieuwing komt bij de raad over als een verandering om de verandering. De raad verwacht niet dat de bestuurlijke hervorming zal uitmonden in

een toegankelijker, interactiever, transparanter en klantvriendelijker cultuurbeleid. Integendeel, de raad vreest dat de voorgestelde bestuurlijke vernieuwing aanleiding geeft tot een versnippering van mensen en middelen, waardoor de behandeling van dossiers vertraging zal oplopen en de klantvriendelijkheid dus in het gedrang zal komen. De raad is daarom van mening dat de hervorming, als ze wordt doorgevoerd, niet budgettair neutraal kan zijn.

In punt 2 van de memorie van toelichting bij het besluit wordt verwezen naar de budgettaire weerslag en de weerslag op het personeelsbestand. Wordt hier niet buitenmatig aandacht gevraagd voor personeelsuitbreiding gericht op ondersteuning van de nieuwe beheersvorm in plaats van ondersteuning van het werkveld? De raad is de mening toegedaan dat het lijkt alsof men in de eerste plaats bekommerd is om de eigen organisatie maar voor de zorg voor de “klanten” wordt geen uitbreiding gevraagd.

De raad vreest immers dat de voorgestelde splitsing tussen beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering en –ondersteuning niet noodzakelijk een beter beleid zal initiëren voor de betrokken sectoren noch voor de werking op het terrein. Er zal behoefte zijn aan communicatie en overleg tussen de verschillende invalshoeken wat de behoefte aan menskracht zal aanwakkeren en aanleiding zal geven tot meer vergaderen en minder transparantie.

Bovendien veroorzaakt de opsplitsing van de bestaande administratie in een luik beleidsuitvoering en beleidsvoorbereiding een onduidelijkheid ten aanzien van de opdracht van de steunpunten waarvan het merendeel pas in het leven werd geroepen. Deze hebben immers, krachtens de memorie van toelichting “opdrachten die zich enkel situeren op het vlak van beleidsuitvoering en, vanuit deze beleidsuitvoering, op het vlak van de door het agentschap geleverde beleidsgerichte input.”

De raad wil dat de Stichting Lezen in de memorie van toelichting bij het op-

richtingsbesluit wordt toegevoegd aan de opsomming van de steunpunten, naar analogie van de opsomming in het kunstendecreet waar de Stichting Lezen wel vermeld wordt bij de steunpunten.

De raad merkt ook op dat men aan het op te richten agentschap het organiseren van cultuurspreidende initiatieven wil toevertrouwen. De raad is van mening dat dit bij uitstek een opdracht is voor de steunpunten en voor de organisaties werkzaam op het terrein.

De raad stelt daarom voor om artikel 3, 6° aan te passen als volgt: “6° het aansturen van cultuurspreidende initiatieven.”

De raad wijst er ook op dat de voorgestelde delegatie aan de intern verzelfstandigde agentschappen toch nog gebeurt binnen de gangbare administratieve regels en dat daarom de verzelfstandiging aan beperkingen gebonden is.

De raad vraagt zich ten slotte af waarom er geen hiërarchisch verband wordt gelegd tussen het departement (de beleidsvoorbereiding) en de agentschappen (de beleidsuitvoering). De vraag is of de relatie zonder hiërarchie werkzaam is, en of, indien zich conflicten voordoen tussen de beide niveaus dit geen aanleiding zal zijn tot nodeloze vertraging bij de afhandeling van dossiers?

4.6. Advies K 05/2004 bij het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het erfgoeddecreet van 7 mei 2004 houdende de organisatie en subsidiëring van een cultureel erfgoedbeleid, voor wat betreft de musea, de cultureel-erfgoedpublicaties en de projecten cultureel erfgoed (18 oktober 2004)

De Raad voor de Kunsten bereidde het advies voor tijdens zijn vergadering van 11 oktober 2004.

1. De raad wijst erop dat het aangepaste systeem van advisering en beoordeling dat kadert in de nieuwe filosofie om kwaliteitsbeoordeling en beleidsadvisering gescheiden te houden, gevolgen zal hebben voor het functioneren van de Raad voor de Kunsten omdat de automatische functionele doorstroming tussen de raad en de adviescommissies is weggefallen.

2. De raad benadrukt dat een documentatie- of bibliotheekvoorziening, autonoom of in een samenwerkingsverband, onontbeerlijk is voor de wetenschappelijke opdracht van musea. De documentatie- of bibliotheekvoorziening dient daarom ook voor het lokale niveau als voorwaarde voor subsidiëring en als voorwaarde voor erkenning te worden ingeschreven. Lokale musea kunnen deze voorziening uitbouwen in een samenwerkingsverband met bijvoorbeeld de lokale openbare bibliotheek.

3. De raad stelt voor enkele aanpassingen te doen die de tekst duidelijker maken:

- artikel 3, §3, 1° en 6°: de termen “kritische analyse” vervangen door “sterkte/zwakte analyse”;
- artikel 3, §3, 10°: toevoegen “waarbij wordt aangetoond dat het plan gedragen wordt door alle betrokkenen”;
- artikel 4, §4: het werkwoord “formuleert” vervangen door “kan ... formuleren”. De huidige tekst verwekt de indruk dat er een advies moet worden gegeven;
- artikel 18, §3, 2de lid, 3°: vervangen van tekst door “faciliteiten voor de publieke consultatie van ...”;
- artikel 22, §3: de term “voorgelegd” laten voorafgaan door de bepaling “ter informatie”. Zo wordt het duidelijker dat geen advies wordt gevraagd;

Broodjes na de vergadering

- artikel 25, §4: wordt aanbevolen de term “academische wereld” te vervangen door “onderwijswereld” en de term “studenten” te schrappen. In het kader van de herstructurering van het hoger onderwijs zitten niet alle hogescholen onder de term academische wereld en studenten behoren tot de onderwijswereld.

4. In het kader van de mogelijkheden voor een complementair beleid voor het cultureel erfgoed zou, voor wat Brussel betreft, met de VGC een overeenkomst kunnen worden gesloten ingeval er een ééntalig Vlaams museum in Brussel een aanvraag zou indienen. Zolang er geen cultureel verdrag is tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap vallen tweetalige musea uit de boot. De raad dringt aan op een snelle totstandkoming van een cultureel verdrag met de Franse Gemeenschap, een eis die omstandig gemotiveerd in het Memorandum van juni 2004 van de Raad voor Cultuur is opgenomen.

5. De raad houdt een sterk pleidooi om ook archiefinstellingen de mogelijkheid te geven projectsubsidies aan te vragen.

6. De raad is van mening dat het dynamische karakter van de culturele erfgoedsector in het voorgestelde label onvoldoende tot uiting komt. De raad ziet in dat momenteel aansluiting wordt gezocht bij het internationaal gangbare label maar hoopt dat er in de toekomst een Europees herkenninglabel komt met een minder conservatieve benadering.

5. MEMORANDUM AAN DE VLAAMSE REGERING EN HET VLAAMS PARLEMENT

5.1. Situering

De Raad voor de Kunsten opteert ervoor om zijn visie, wensen en verwachtingen ten aanzien van de beleidsmakers in een klare, overzichtelijke tekst te gieten. De raad rekent daarvoor op een inbreng vanuit de commissies om het memorandum zo nauw mogelijk te laten aansluiten bij wat leeft in de verschillende kunstensectoren en wat zij verwachten van het nieuwe Vlaams Parlement, de nieuwe Vlaamse Regering en/of van de nieuwe cultuurminister.

De standpunten van de commissies worden uitgebreid besproken in de voltallige Raad voor de Kunsten waarna de gezamenlijke tekst wordt overgemaakt aan de Raad voor Cultuur die bepaalde sectoroverstijgende elementen in zijn memorandum kan overnemen waardoor de mening van de Raad voor de Kunsten extra gewicht krijgt.

In zijn memorandum buigt de Raad voor de Kunsten zich op de eerste plaats over de implicaties voor de nieuwe minister van Cultuur van het gloednieuwe kunstendecreet en reflecteert over de rol van de kunsten in een complexe maatschappij. De raad benadrukt de diversiteit, dynamiek en vernieuwing in het kunstenlandschap en onderstreept het belang van het zoeken naar synergieën. Hij verheugt zich over het belang dat andere departementen in de voorbije legislatuur hebben gehecht aan cultuur, maar vraagt een geïntegreerde aanpak en waarschuwt voor het louter instrumenteel inzetten van cultuur. De raad vraagt duidelijkheid over het statuut van de kunstenaar en betreurt de gestaag krimpende aanwezigheid van een kritische benadering van de kunsten in de media. Hij houdt een pleidooi

voor een ambitieuzer beleid inzake wetenschappelijk onderzoek en reflectie. Naast algemene beleidsaanbevelingen als deze, worden de aandachtspunten van de verschillende sectoren in de kunsten behandeld.

Het gaat om de sectoren Beeldende Kunsten, Muziektheater en Opera, Muziek, Theater, Kunstencentra, Architectuur en Vormgeving, Letteren, Dans, Musea en Erfgoed en Kunsteducatie.

Bij het memorandum van de Raad voor de Kunsten wordt een gedetailleerde raming van de subsidies toegevoegd vanuit de sectoren Muziek, Architectuur en Vormgeving, Nederlandstalige Dramatische Kunst en Muziektheater.

Onder impuls van het nieuwe erfgoeddecreet krijgt de erfgoedsector een andere plaats in het culturele landschap. De erfgoedsector omvat een bijzonder brede en gevarieerde groep van actoren: archiefinstellingen, waarbibliotheken, documentatiecentra, erfgoedcellen, erfgoedverenigingen, musea,... Met het oog op het maatschappelijk exploiteren van het culturele erfgoed vandaag en in de toekomst, zijn verdere inspanningen voor het erfgoed en de omgang ermee onontbeerlijk. Om de verschillende bekommernissen en wensen uitgebreid toe te lichten werd geopteerd om, los van het memorandum van de Raad voor de Kunsten een apart memorandum te maken voor de verruimde erfgoedsector. Dit memorandum kwam tot stand onder impuls van de Raad voor Cultuur in nauwe samenwerking met de Raad voor de Kunsten.

5.2. Verspreiding

Het memorandum van de Raad voor de Kunsten en het memorandum van de Erfgoedsector vormen onderdelen van het memorandum "De toekomst van Vlaanderen. Vragen voor een Vlaams Cultuurbeleid." Daarvan werden 700 exemplaren verspreid. De verspreiding gebeurde via de post en via e-mail aan de Commissie voor Cultuur, Media en Sport van het Vlaams Par-

lement, aan de nieuw samengestelde Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement, aan de Vlaamse Regering, aan de advies- en beoordelings- raden en commissies, aan de Administratie Cultuur, aan de steunpunten cultuur en aan de pers.

Het memorandum kan worden aangevraagd via de portaalsite van de Vlaamse overheid, www.vlaanderen.be en de Vlaamse Infolijn (0800 302 01).

In de periode juni – december 2004 kwamen 27 aanvragen binnen via de infolijn. De publicaties werden met een begeleidend briefje bezorgd.

De gebundelde memoranda zijn ter inzage op:

www.vlaanderen.be/cultuurbeleid/raden_commissies/index.htm

“De toekomst van Vlaanderen. Vragen voor een Vlaams Cultuurbeleid”

Memoranda 2004 voor de nieuwe Vlaamse Regering

Depotnummer D/2004/3241/168

Uitgave juni 2004

Het memorandum van de Raad voor de Kunsten is terug te vinden vanaf bladzijde 47, het memorandum van de erfgoedsector vanaf bladzijde 95.

6. GESPREK MET DE ADMINISTRATIE CULTUUR

Tijdens een ontmoeting met de administratie Cultuur op dinsdag 22 juni 2004 in het Errerahuis, werd informatie uitgewisseld over de aanbevelingen die beide instanties richten aan de aantredende Vlaamse minister van Cultuur. Om de vijf jaar, net na de Vlaamse verkiezingen, komt de administratie naar buiten met haar Regeerbijdrage. Het betreft aanbevelingen voor de nieuwe minister en de detectie van aandachtspunten, noden en witte vlekken. Waar liggen de verschillen en waar zijn er raakpunten met de aanbevelingen uit het memorandum van de Raad voor de Kunsten?

Vanuit de Raad voor de Kunsten wordt vooral aangedrongen op een correcte uitvoering van de goedgekeurde decreten, met name het kunstende-

creet en het erfgoeddecreet.

De nood aan extra impulsen voor de beeldende kunsten, voor architectuur en vormgeving en de erfgoedsector staat buiten kijf.

De administratie legt sterk de nadruk op het feit dat er op zijn minst 50 miljoen euro extra moet komen voor cultuur om een normale groei te verzekeren. Wel wordt gesteld dat de concrete en goed onderbouwde subsidieramingen die vanuit de sectoren Nederlandstalige Dramatische Kunst, Muziektheater, Muziek en Architectuur en Vormgeving in het memorandum zijn opgenomen, theoretische benaderingen zijn en daarom wellicht naar uitvoering niet realistisch.

De Raad voor de Kunsten vraagt ook aandacht voor meer structurele contacten en afstemming tussen verschillende sectoren en disciplines.

Als voorbeeld wordt verwezen naar culturele centra en dans.

Meteen dringt de Raad voor de Kunsten ook aan om bij de realisatie van de hervormingen in het kader van beter bestuurlijk beleid rekening te houden met de specifieke kenmerken van culturele instellingen.

7. HOORZITTINGEN EN GEDACHTEWISSELING IN HET VLAAMS PARLEMENT

De voorzitter van de Raad voor de Kunsten werd door het Vlaams Parlement gevraagd om een uiteenzetting te geven over:

- het ontwerp van decreet houdende de subsidiëring van kunstenorganisaties, kunstenaars, organisaties voor kunsteducatie en organisaties voor sociaal-artistieke werking, internationale initiatieven, publicaties en steunpunten,
- het ontwerp van decreet houdende de organisatie en subsidiëring van een cultureel-erfgoedbeleid en
- het memorandum van de Raad voor de Kunsten.

Onderwerp	Commissie	Datum	Verslag
Ontwerp van decreet houdende de subsidiëring van kunstenorganisaties, kunstenaars, organisaties voor kunsteducatie en organisaties voor sociaal-artistieke werking, internationale initiatieven, publicaties en steunpunten Hoorzitting	Cultuur, Media en Sport	9 maart 2004	Stuk 2019 (2003-2004) - Nr. 2
Ontwerp van decreet houdende de organisatie en subsidiëring van een cultureel-erfgoedbeleid Hoorzitting	Cultuur, Media en Sport	29 maart 2004	Stuk 2018 (2003-2004) - Nr. 2
Memoranda aan de Vlaamse Regering met de Raad voor Cultuur, de Raad voor de Kunsten en de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding Hoorzitting/gedachtewisseling	Cultuur, Jeugd, Media en Sport	10 november 2004	Stuk 119 (2004-2005) - Nr. 1

De verslagen met als nummer 2018, 2019 en 119 zijn te vinden op de website van het Vlaams Parlement:

<http://jsp.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2003-2004/g2018-2.pdf>

<http://jsp.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2003-2004/g2019-2.pdf>

<http://jsp.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2004-2005/g119-1.pdf>

8. SECRETARIAAT

Het secretariaat van de Raad voor de Kunsten wordt waargenomen door de Cel Strategische Adviesraden van het directoraat-generaal van de administratie Cultuur van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De Cel Strategische Adviesraden ondersteunt en kadert eveneens de werking van de Raad voor Cultuur en de Adviserende Beroepscommissie voor Culturele Aangelegenheden.

Samenstelling Cel Strategische Adviesraden:

Iris Van Riet, vanaf 1 januari 2004, secretaris van de Raad voor de Kunsten
02 553 41 93

iris.vanriet@wvc.vlaanderen.be

Isabel Paeme, vanaf 28 oktober 2004, beleidsmedewerker
02 553 41 71

isabel.paeme@wvc.vlaanderen.be

Viviane Petré, vanaf 1 maart 2004, directiesecretaris
02 553 41 91

viviane.petre@wvc.vlaanderen.be

Myriame Debroeck, vanaf 1 februari 2004, administratief assistent
02 553 42 21

myriam.debroeck@wvc.vlaanderen.be

Voor genoemde personeelsleden zijn tewerkgesteld respectievelijk als directeur, adjunct van de directeur, deskundige en hoofdassistent bij het directoraat-generaal.

De taken van het secretariaat zijn veelvuldig. In dit verband kan worden verwezen naar de opdracht van de Raad voor de Kunsten zoals omschreven in

het artikel 8 van het decreet van 19 december 1997¹. Meer specifiek gaat het om: coördineren van werkzaamheden, voorbereiden van discussienota's en (ontwerp-)adviezen, opvolgen van projecten en werkgroepen, voeren van beperkte studieopdrachten, opvolgen van het werkveld, contacten leggen, verzorgen van externe communicatie, verslaggeving en alle bijhorende administratieve taken,...

9. WEBSITE

Informatie over de opdracht, de samenstelling en de werking van de Raad voor de Kunsten is te vinden op www.vlaanderen.be/cultuurbeleid. Alle verslagen, adviezen, standpunten en publicaties van de Raad voor de Kunsten zijn er consulteerbaar.

10. PERS

Hierna volgt een overzicht van de persartikels en persteksten van de Raad voor de Kunsten.

De Tijd, 19-03-2004, Negatief advies over decreet Vlaamse Opera

De commissie voor Cultuur van het Vlaams Parlement besprak gisteren het ontwerpdecreet dat van de Vlopera, die nu een openbare instelling is, een extern verzelfstandigd agentschap maakt. De commissie gaf een unaniem negatief advies. Ze vindt het ontwerpdecreet voorbarig. De commissieleden baseerden zich vooral op een negatief advies van de Raad voor de Kunsten.

Maandag 21 juni 2004: perslunch, Errerahuis

Op de perslunch georganiseerd door de Raad voor Cultuur, maken ook gesprekvoerders van de sectorale adviesraden hun verwachtingen bekend

1) Belgisch Staatsblad van 11 april 1998

ten aanzien van de toekomstige minister van Cultuur.

Aanleiding is de publicatie van de Memoranda 2004 van de Raad voor Cultuur, Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding, Raad voor de Kunsten, Cultureel Erfgoed, Jeugdraad en Sportraad onder de gezamenlijke noemer "De toekomst van Vlaanderen. Vragen voor een Vlaams Cultuurbeleid."

Inbreng Raad voor de Kunsten tijdens de perslunch.

Gespreksvoerder voor de Raad voor de Kunsten tijdens deze perslunch is Johan Thielemans, voorzitter Raad voor de Kunsten. Hier volgt de integrale tekst van zijn tussenkomst.

1. De bloei van de kunsten verdient een juiste respons van de overheid. We beleven een uitzonderlijk moment in het leven van de kunsten in Vlaanderen: op verschillende terreinen (muziektheater, theater, plastische kunsten) genieten onze kunstenaars internationaal hoog aanzien. Ze worden geprezen voor hun kwaliteit en voor hun vernieuwende ideeën. Het is dan ook billijk dat de kunstenaar en de bemiddelaars op de steun kunnen rekenen van de overheid.
2. Het kunstendecreet levert een perfecte organisatie van het veld. De podiumkunsten hebben in de jaren negentig een regeling kunnen afdwingen waarbij de artistieke activiteit in juiste, meer ontspannen en sociaal rechtvaardige omstandigheden plaatsgrijpt. Met het nieuwe kunstendecreet werden diezelfde voorwaarden ingevoerd voor alle kunsttakken. Daarom werd het decreet door de sector zo positief onthaald. Decretaal verankerd zijn, is een na te streven goed. Vanaf nu geldt dit eindelijk voor de beeldende kunsten, voor de architectuur en het design. Al deze takken zullen zich in de komende jaren professioneel kunnen organiseren. Het is nodig om te onderstrepen dat de buitenwereld te weinig op de hoogte is van de preciaire omstandigheden waarin zo vaak gewerkt wordt: het persoon-

Voorzitter Raad voor de Kunsten

lijke, enthousiaste maar onderbemande initiatief kan wel een tijd goed presteren. Later echter moet deze energie opgevangen worden in degelijk uitgebouwde organisaties, anders dreigt er veel competentie en talent verloren te gaan. Het buitenland kan als richtsnoer dienen: zowel in vergelijking met Frankrijk als met Nederland hebben we nog een achterstand op te halen. Het kunstendecreet komt volledig tegemoet aan deze verzuchtingen.

3. Het stilumeringsdecreet houdt een grote belofte in. Die kan alleen waargemaakt worden met meer middelen.

Het kunsten decreet organiseert niet alleen de sector, het zal hem in de toekomst ook stimuleren. De nieuwe mogelijkheden die in de decreettekst ingeschreven staan, geven in het veld aanleiding tot het nemen van nieuwe initiatieven. Het veld koestert grote verwachtingen. De bestaande, goed functionerende structuren rekenen te recht op een voortzetting van de politiek, waarbij rekening wordt gehouden met de stijgende personeelskosten en met de gerechtvaardigde wens om door te groeien. Daarnaast rekenen kunsttakken, die nu decretaal verankerd zijn, op een forse inhaalbeweging. Wij willen erop wijzen dat een verdubbeling van de middelen in de beeldende kunsten niet van dezelfde financiële orde is als de verdubbeling bij de sector muziek. Ook onze musea hebben dringend de goede zorgen nodig van onze beleidsmensen. De aanwezige kwaliteit staat niet in verhouding tot de huidige bestede middelen.

Daarom moeten er meer middelen vrijgemaakt worden. Zoniet is deze decreettekst een slag in het water, en zal de ontgoocheling in de sector zeer groot zijn. Vanzelfsprekend is de vraag zeer groot, en aan de ideale verwachtingen zal niet altijd kunnen worden voldaan. De nieuwe minister van Cultuur zal daarom scherpe keuzes moeten maken, maar de raad rekent erop dat hij, samen met zijn collega's van de Vlaamse Regering, het grote elan binnen de sector voluit zal

steunen.

4. De kunsten hebben raakvlakken met andere beleidsgebieden. Toerisme speelt een belangrijke maar geen vervangende rol. Onderwijs wordt aangesproken, zowel bij de verspreiding van de noodzakelijke kennis over kunsten, als voor de vorming van de begeleiders die ingezet moeten worden, en voor de vorming van specialisten op verschillende gebieden. De raad wenst ook te wijzen op de noodzaak om het kunstonderwijs, in samenspraak met Cultuur, zijn volle mogelijkheden te bieden.

Het dringt zich op dat er meer structurele samenwerking komt tussen Onderwijs en Cultuur.

5. Er bestaat een spanning tussen de filosofie van de subsidiëring en de initiatieven van de vrije markt. De culturele industrieën organiseren zich op wereldvlak. De vraag stelt zich wat de gepaste houding moet zijn van de overheid.

De raad wenst de puntjes op de i te zetten: subsidie is steun aan die kunstactiviteiten die binnen een puur marktmechanisme niet kunnen overleven. Onvervangbare kwaliteit dreigt binnen de markt onherroepelijk verloren te gaan. Zo is de steun aan de kunsten een uitstekend voorbeeld van een correctie van de markt.

Bij een commerciële onderneming, bij de creatieve industrieën, worden producten gemaakt om de winst van de aandeelhouders te vergroten.

Bij een gesubsidieerde instelling is het te doen om de kwaliteit van het gebodene te vrijwaren.

Deze toestand, waarbij de rol van de steun aan de kunsten duidelijk afgebakend is, komt niet helemaal overeen met de recente ontwikkelingen.

Op het vlak van de beeldende kunsten, de muziek en de podiumkunsten bijvoorbeeld, stelt zich de vraag hoe het beleid moet inspelen op het vrije initiatief. Het is duidelijk dat het probleem op de tafel ligt. Maar een duidelijk

zicht op alle implicaties bestaat er nog niet. Daarom is het een discussiepunt. Vooraleer we de rol van de overheid grondig wijzigen, moet er een brede discussie worden gevoerd. Pas dan zal blijken hoe en wat er moet worden bijgesteld. Ook zal moeten worden nagegaan welke nieuwe mechanismen nodig zijn, en in hoeverre andere beleidsgebieden zoals de economie hier een rol moeten spelen. Een culturele ondernemer is trouwens niet meer dan een ondernemer. De raad heeft daarom, op dit ogenblik, geen standpunt ingenomen. Hij wil er echter voor waarschuwen dat de gevoerde politiek, die ook heeft bijgedragen tot de bloei van de kunsten in Vlaanderen, niet lichtzinnig op de helling mag worden gezet. Al was het maar omdat het kwetsbare veilig moet worden gesteld. Al was het maar omdat de verscheidenheid een garantie is voor een vol artistiek leven, terwijl de markt altijd eenvormigheid teweegbrengt. Al was het maar omdat het eigen culturele leven niet mag opgaan in de globaliserende tendensen.

De nieuwe minister van Cultuur staat daarom een uitdagende en belangrijke taak te wachten.

Knack, 30-06-2004 – Pro & Contra – Vraagt een goed cultureel beleid om meer geld?

JA, Herman Baeten, voorzitter Beoordelingscommissie Muziek: “Zonder meer geld komt de kwaliteit en de professionaliteit van de kunstensector in het gedrang.”

NEEN, Bart De Baere, voorzitter Raad voor Cultuur: de Raad voor Cultuur vraagt aan de nieuwe beleidsmakers vooral naar een meer gegronde visie “Meer middelen zijn het gevolg van een goed cultuurbeleid, maar ze zijn niet essentieel”.

De Standaard, 03-09-2004 – De smaak van het getal

In een opiniestuk in een reeks over cultuur op televisie stelt Johan Thielemans dat een openbare omroep die geen voortrekkersrol wil spelen, maar

alleen de smaak van het getal achternaloopt, niet voldoet. Het is, op die manier een instituut zonder standpunt, een instituut met een te enge visie op zijn rol. En net voor het omgekeerde, dachten we, hadden we een openbare omroep nodig.

11. AGENDA 2005

11.1 Algemeen

De Raad voor de Kunsten zal in 2005 aandacht besteden aan de ontwikkeling inzake de implementatie van het kunstendecreet en het erfgoeddecreet.

Daarnaast zal ook ruime aandacht gaan naar het blijkbaar nog altijd moeilijke samenspel tussen kunst en televisie, vooral met het oog op de nieuwe beheersovereenkomst die de Vlaamse overheid met de VRT zal onderhandelen.

De recente ontwikkelingen en hervormingen in het hoger kunstonderwijs waar volop het debat wordt gevoerd over de academisering laat ook de Raad voor de Kunsten niet onverschillig. Wat zullen of kunnen de gevolgen zijn voor het culturele veld is een vraag die de leden van de raad zal bezig houden.

Daarnaast is er natuurlijk ook het aangekondigde voornemen van de minister van cultuur om een beleid in de steigers te zetten inzake de creatieve industrieën. Ook hierover zal de raad voor de Kunsten zich dienen uit te spreken.

Ten slotte is er de administratieve herstructurering onder de noemer Beter Bestuurlijk Beleid. Voor het culturele advieslandschap in het algemeen en voor de Raad voor de Kunsten in het bijzonder, heeft deze wijziging belangrijke gevolgen.

Om die reden geven we hierna een algemeen overzicht van de principiële

beleidslijnen en de huidige stand van zaken voor wat betreft de nieuwe advies- en beoordelingscommissies in de beleidsvelden en Cultureel erfgoed.

11.2. Advies- en beoordelingscommissies

Op het niveau van de kwaliteitsbeoordeling zullen er voortaan twee soorten commissies werkzaam zijn: adviescommissies en beoordelingscommissies.

Per beleidsveld richt de Vlaamse Regering een adviescommissie op voor de algemene coördinatie van de kwaliteitsbeoordeling.

11.2.1. Adviescommissies

De adviescommissies coördineren, verlenen feedback, bewaken de methodologie, formuleren beleidsmatig advies op basis van het beoordelingswerk en behandelen transversale dossiers. De adviescommissies zullen in elk geval een belangrijke scharnierfunctie vervullen tussen de kwaliteitsbeoordeling en de strategische advisering. Ze komen niet rechtstreeks tussen in de werkzaamheden van de beoordelingscommissies. Er komt één adviescommissie per beleidsveld: Kunsten, Cultureel Erfgoed, Sociaal-Cultureel Werk, Jeugd, Sport en Media.

Adviescommissies	Stand van zaken
Kunsten	Opgericht op 24 december 2004
Cultureel Erfgoed	Opgericht op 10 september 2004

11.2.2. Beoordelingscommissies

De beoordelingscommissies hebben als opdracht de kwaliteits- en inhoudelijke beoordeling van de subsidiedossiers.

De leden worden benoemd voor vier jaar. Om de vier jaar wordt de helft van de leden van de beoordelingscommissies vervangen. Een lid kan maximaal twee mandaten vervullen.

BELEIDSVELD KUNSTEN

Beoordelingscommissie Kunstencentra en werkplaatsen
Beoordelingscommissie Festivals
Beoordelingscommissie Theater
Beoordelingscommissie Dans
Beoordelingscommissie Muziektheater
Beoordelingscommissie Muziek
Beoordelingscommissie Beeldende kunsten
Beoordelingscommissie Architectuur en vormgeving
Beoordelingscommissie Audiovisuele kunsten
Beoordelingscommissie Kunsteducatie
Beoordelingscommissie Publicaties
Beoordelingscommissie Sociaal-artistieke werking

Deze beoordelingscommissies werden opgericht op 24 december 2004.

BELEIDSVELD CULTUREEL ERFGOED

In het kader van het decreet van 27 oktober 1998 houdende de erkenning en subsidiëring van organisaties voor volkscultuur en de oprichting van het Vlaams Centrum voor Volkscultuur werd de Beoordelingscommissie Periodieke Wetenschappelijke Publicaties over Volkscultuur en Geschiedenis opgericht.

Op 10 september 2004 werden naast de Adviescommissie Cultureel Erf-

goed (zie pagina 40) een aantal beoordelingscommissies in het kader van het decreet van 7 mei 2004 houdende de organisatie en subsidiëring van een cultureel-erfgoedbeleid, kortweg het erfgoeddecreet, aangesteld.

CULTUREEL ERFGOED	Beoordelingscommissie Musea	samengesteld
	Beoordelingscommissie Archieven, Bewaarbibliotheken en Documentatiecentra	samengesteld
	Beoordelingscommissie Erfgoedconvenants en Projecten Cultureel erfgoed	samengesteld
	Beoordelingscommissie Publicaties	samengesteld

Voor de beoordeling van de instellingen van de Vlaamse Gemeenschap zal de Vlaamse Regering weldra afzonderlijke beoordelingscommissies oprichten. Het gaat om KMSKA, MuHKA en het Kasteel van Gaasbeek.

Deze commissies worden samengesteld uit drie leden van de betrokken reguliere beoordelingscommissie en drie buitenlandse experts. De voorzitter van de Adviescommissie Cultureel Erfgoed is tevens de voorzitter van deze afzonderlijke beoordelingscommissies.

Op 1 juni 2004 werd, in het kader van het Topstukkendecreet (24 januari 2004) de Raad voor het Behoud van het Roerend Cultureel Erfgoed, (Topstukkenraad) samengesteld.

COLOFON

Redactie

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Administratie Cultuur – directoraat-generaal
Cel Strategische Adviesraden

Verantwoordelijke uitgever

Johan Thielemans
Voorzitter Raad voor de Kunsten
Markiesstraat 1
1000 Brussel
raadvoordekunsten@vlaanderen.be
www.wvc.vlaanderen.be/cultuurbeleid
02 553 42 21

Grafische vormgeving

Afdeling Communicatie en Ontvangst
Ingrid Van Rintel

Druk

"Druk in de weer", Gent

Depotnummer D/2004/3241/349

Uitgave

februari 2005

Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap